

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: Chelsea 3-1243

No. 258. — Stev. 258.

NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 4, 1937—ČETRTEK, 4. NOVEMBRA 1937

Volume XLV.—Letnik XLV.

ENOTNA FRONTA ANGLIJE IN FRANCIJE V BRUSLJU

VOJNA SREČA JAPONCEM NI NAKLONJENA IN BI JIM BIL SKORAJŠNJI MIR DOBRODOŠEL

Italija odločno nasprotuje "karantiranju" Japonske. — Če bi Kitajska prenehala uganjati protijapansko propagando in če bi izstrebila komunizem, bi bila Japonska pripravljena skleniti mir. — Davisov govor v Bruslju je bil brezpostreben.

BRUSELJ, Belgija, 3. novembra. — Danes se je začela tukaj konferenca onih držav, ki so podpisale pogodbo glede nedotakljivosti Kitajske. — Smoter te konference je ustvariti mir na Dalnjem iztoku.

Ze takoj ob otvoritvi je bilo jasno, da so delegati razdeljeni v dva glavna tabora. V prvem so demokratske države v drugem pa fašistične.

Da bosta Anglija in Francija skupno nastopali, je bilo že spočetka jasno, koj prvi dan je pa potegnila z angleško in francosko tudi ameriška delegacija, kateri načeluje posebni odposlanec Norman Davis.

Davis je imel precej dolg govor, v katerem pa ni dosti povedal. Govoril je le nasprosto da je treba napraviti mir ter ga za vsako ceno vzdržati. — Treba je pač najti načine in sredstva, s katerima bosta obe stranki zadovoljni.

Predsednika Roosevelta, ki je nedavno izjavil v Chicagi, da se mora proti napadalcu odrediti nekakšna karantena, je švarknil italijanski delegat Luigi Marescotti, ki je izjavil:

— Pod nobenim pogojem ne smemo razpravljati bodisi o direktnih ali indirektnih prisilnih odredbah. O kakšni "moralni karanteni" ne sme biti nobenega govora.

BRUSELJ, Belgija, 3. novembra. — Na predvečer konference devetih držav je japonski poslanik v Bruslju Saburo Kurusu izjavil, da je Japonska pripravljena pogajati se za mir s Kitajsko, toda bo zavrnila vsako posredovanje kake tuje države.

Kurusu je rekel, da ima Japonska naslednjá ne-preklicna pogoja za mir:

1. Kitajska mora prenehati s protijaponsko propagando.

2. Kitajska mora iztrebiti komunizem.

Kurusu je rekel, da je žaljenje orientalske civilizacije, ako kdo misli, da Japonska in Kitajska ne morete sami poravnati svojega spora.

"Japonska želi stalno poravnano," je rekel Kurusu. "Japonska in Kitajska sta doraščena naroda s svojo lastno kulturo in sta zmožna sama izravnati težkoče."

TOKIO, Japonska, 3. novembra. — Močna politična stranka Meirinkai zahteva, da Japonska vodi vojno do popolne zmage in da se ne zmeni za sklep devetih držav na konferenci v Bruslju. Rešolica dolži Japonsko, da pomaga Kitajski ter pozivlja vlado, da opusti svoje tradicionalno prijateljstvo z Anglijo.

SANGHAJ, Kitajska, 3. nov. — Navzlic hude mu dežju so se vršili vroči boji pri Hungžau, ko so Japonci hoteli prekoračiti Sučov.

Nasproti japonskemu zatrdirilu, da je 10,000 Japoncov prekoračilo reko Sučov, pravijo Kitajci, da je prišla na južni breg reke le peščica japonskih vojakov in da je v nevarnosti, da bo popolnoma uničena.

Japonci so se včeraj pred Sanghajem poslužili strupenih plinov, toda so bili pognani nazaj, ko je nasprotni veter pričel pihati proti njihovi črti. Japonci so bili pognani iz petih postojank, ki so jih zasedli južno od Sučova.

Benito Mussolini odgovarja A. Edenu

POLOŽAJ NA ŠPANSKEM

30,000 mož in žena je zaprtih. — 120 ljudi je bilo ubitih v Leridi. — Franco bo imel krzule v Angliji.

MADRID. Španska, 3. nov. — Vladno poročilo pravi, da je bilo pri fašističnem zračenju napadu na Lerido, 75 milij zapadno od Barcelone, ubitih 120 ljudi, med njimi 50 otrok. Več sto jih je bilo ranjenih.

Ena bomba je zadela šolo in razvalin so izvlekli 50 mrtvih otrok.

LONDON, Anglija, 3. nov. — Baskiški delegat pri nevmeševalnem odboru v Londonu don.

José de Lizaso, pravi, da imajo fašisti zaprtih 30,000 Baskov, mož in žena, ne da bi bila proti njim kako sodnijska obravnava.

Iz Francije se je vrnilo 27 žens in fašistično ozemlje, da bi bile blizu svojih mož, ki so zaprti v San Sebastianu, vse pa so bile aretirane, obsojene na smrt in 28. oktobra ustrejene.

V zadnjih dnevih bojev v severni Španiji, se je podalo 25 tisoč baskiških vojakov pod pogojem, da fašisti ne bodo pregažnili civilnega prebivalstva in da sami ne bodo prisiljeni bojevati se za generala Franca in da je njihovim političnim voditeljem dovoljeno oditi in z Španske. Fašisti pa niso držali nobene oblube ter so zaprli 3000 oseb, nekaj pa so jih že tudi ustreli.

LONDON, Anglija, 3. nov. — Anglia je generalu Franco dovolila, da pošle svoje konzule v Anglijo in da smejo razobesiti špansko fašistično zastavo.

S tem pa Anglia ne bo generalu Franu priznala pravice do ozemlja, ki si ga je osvojila njegova armada. Anglija potrebuje velike množine železne rude, ki se nahaja v severnem delu Španske, ki se nahaja v fašističnih rôkah:

HITLER DELI ODLIKOVANJA

BERLIN. Nemčija, 2. nov. — Kancler Adolf Hitler je podelil visoka odlikovanja mnogim vodilnim osebam v Jugoslaviji, na Bolgarskem in Madžarskem.

Ko je bil nemški vnašni minister Konstantin von Neurath v Budimpešti, Sofiji in Beogradu, je vsem trem ministrskim predsednikom in vnašnjim ministrom podelil veliki križevec reda nemškega orla. Nemški vojni minister maršal Werner von Blomberg pa je ob podelitvi svojega obiska v Budimpešti z istim redom odlikoval madžarskega vojnega ministra.

BUKAREŠTA, Romunija, 3. nov. — Romunski kralj Karol je s svojim sinom princem Mihailom šel na lov v Karpaty s svojimi gostoma čehoslovanskim predsednikom dr. Edvardom Benešem in ministrom predsednikom Milenom Hodžo.

Kralj se bo v soboto vrnil v Bukarešto, kjer bo obravnaval kabinetno krizo, ker mu je ministrski predsednik Jurij Tătărescu naznani, da bo sredi novembra odstopil in bo tudi poslanska zbornica razpuščena.

Ni še znano, ali bo kralj zopet Tătărescu poveril nalogu, da sestavi novi kabinet, ali pa voditelju kmetske stranke Ionu Mihalache. V vsekem slučaju bo vnašanja politika ostala neizpremenjena, četudi bi prišla do vlade kmetske stranke.

A. HITLER SE BO POLASTIL GDANSKA

Nazijski voditelj pravi, da bo svastika vihrala nad mestom. — Berlin pa to zanikuje.

GDANSK, svobodno mesto, 3. nov. — Nazijski voditelj v Gdansku Albert Föster je v svojem govoru rekel, da bo kmalu v Gdansku zavirala svastika, zastava tretjega cesarstva. Rekel je tudi, da je sedaj v načrtu postava, ki bo postavila v Gdansku totalitarno vlado, ki ne dovoljuje nobene druge politične stranke.

Katoliška stranka centruma, ki je bila pred kratkim razpuščena, je bila zadaja stranka v Gdansku.

Föster je rekel, da bodo prihodnjih volitvah nosili civilno oblike samo zastopniki poljske manjšine, vsi drugi pa bodo v senatu v rjavih srajcah.

Föster je svojim poslušalcem rekel, da je pred štirimi dnevi imel dolg razgovor s A. Hitlerjem, s katerim se je domnenil o totalitarni vladi v Gdansku.

Föster je tudi gospodinje v Gdansku pozval, da bo bojkotirajo židovske trgovine ter rekel, da je na ta način mogoče mnogo lažje pregnati žide iz mesta kot pa z izgredji in razbijanjem izložbenih oken po trgovinah.

BERLIN, Nemčija, 3. nov. — Nemški vladni krogi zagotavljajo, da bo Gdansk še dalje ostal svobodno mesto in popolnoma neodvisen od ostale Nemčije, navzleč temu, da je nazistički voditelj Föster rekel, da bo v kratkem nad Gdanskim zavirala nazijska zastava.

WASHINGTON, D. C., 3. nov. — Ameriška vlada se pripravlja na sprejem bivšega angleškega kralja Edvarda in njegove ameriške žene in državni department je naznani, da bo vojvodski par deležen strega sprejema kot načelnik države.

Uradnik v državnem departmaju George T. Sumnerlin je dobil osebna navodila o predsedniku Rooseveltu, da pomaga vsem drugim zveznim uradom za sprejem vojvode Windsorskega in njegove soprote.

Angleški poslanik sir Ronald Lindsay je tudi naznani, da bo vojvodskemu paru 12. novembra predsednik srečal vank.

Edvard bo tudi takoj drugi dan po svojem prihodu v Ameriko, 12. novembra ob 7 zvečer imel 15 minut trajajoči govor po radiju.

KRALJ KAROL JE ŠEL NA LOV

BUKAREŠTA, Romunija, 3. nov. — Romunski kralj Karol je s svojim sinom princem Mihailom šel na lov v Karpaty s svojimi gostoma čehoslovanskim predsednikom dr. Edvardom Benešem in ministrom predsednikom Milenom Hodžo.

Kralj se bo v soboto vrnil v Bukarešto, kjer bo obravnaval kabinetno krizo, ker mu je ministrski predsednik Jurij Tătărescu naznani, da bo sredi novembra odstopil in bo tudi poslanska zbornica razpuščena.

Ni še znano, ali bo kralj zopet Tătărescu poveril nalogu, da sestavi novi kabinet, ali pa voditelju kmetske stranke Ionu Mihalache. V vsekem slučaju bo vnašanja politika ostala neizpremenjena, četudi bi prišla do vlade kmetske stranke.

DAMASK, Sirija, 2. nov. — Povodenj severovzhodno od Damaska je zavrel večji obseg ter je uničila vasi po ozemlju, ki meri 3000 kvadratnih milij. Po uradni cenitvi je brez strehe nad 50,000 ljudi. Do sedaj so našli 279 trupel in oblasti se boje, da bo to število preseglo 1000.

NAROČITE SE NA "GLAS SLOVENSKI DNEVNÍK V NARODA" NAJSTARŠI AMERIKI

FRANCIJA NE BO POSTALA FAŠISTIČNA

Tako je rekel Herriot na radikalno - socijalističnem kongresu. — Svet se je vrnil v barbarstvo.

LILLE, Francija, 3. nov. — Na seji radikalno - socijalističnega kongresa je predsednik poslanske zbornice Edouard Herriot spravil delegate do velikanskega navdušenja, ko je skrajno ginjen in s solzmi v očeh zaklical: "Nekateri napovedujejo, da bo Evropa postala fašistična, toda zdi se mi, da poznamen narod, ki ne bo nikdar postal tak!"

V svojem govoru je Herriot večjelj skusal pojasniti položaj v Franciji "na svetu, ki se je vrnil v barbarstvo." "Sredozemje, ki je bila zibelka civiličnosti," je rekel Herriot, "se je izpremenilo v morje pekla, kjer je morsko roparstvo, katero je Rim zatiral v dnevih Pompeja, zopet oživel."

Pri teh besedah so delegati vstali, ropotali z nogami in kričali: "Doli s fašizmom!"

PRIPRAVE ZA EDWARDOV SPREJEM

WASHINGTON, D. C., 3. nov. — Ameriška vlada se pripravlja na sprejem bivšega angleškega kralja Edvarda in njegove ameriške žene in državni department je naznani, da bo vojvodski par deležen strega sprejema kot načelnik države.

Angleški poslanik sir Ronald Lindsay je tudi naznani, da bo vojvodskemu paru 12. novembra predsednik srečal vank.

Edvard bo tudi takoj drugi dan po svojem prihodu v Ameriko, 12. novembra ob 7 zvečer imel 15 minut trajajoči govor po radiju.

POPLAVE V SIRIJI

DAMASK, Sirija, 2. nov. — Povodenj severovzhodno od Damaska je zavrel večji obseg ter je uničila vasi po ozemlju, ki meri 3000 kvadratnih milij. Po uradni cenitvi je brez strehe nad 50,000 ljudi. Do sedaj so našli 279 trupel in oblasti se boje, da bo to število preseglo 1000.

NAROČITE SE NA "GLAS SLOVENSKI DNEVNÍK V NARODA" NAJSTARŠI AMERIKI

IZMED ZAVEZNIKOV JE PO SVETOV. VOJNI ITALIJA NAJMANJ DOBILA

RIM, Italija, 3. novembra. — List "Informazione Diplomatica", ki je glasilo italijanskega vnašnjega urada, je na včerajšnji govor angleškega vnašnjega ministra Anthony Edena v poslanski zbornici odgovoril tako ostro, da je splošno mnenje, da je članek napisal Mussolini.

Članek pravi, da ima pravico izraziti svoje mnenje glede nemških kolonij ter Edena osebno dolži, da skupno s Francijo deluje proti fašistični vladni.

Članek navaja nekatere Edenove besede, s katerimi je namigoval na "tujo državo", ki podpira Nemčijo v njenih zahtevah po kolonijah.

"Mogočni Eden ne navaja Italije z imenom. Po Edenovem mnenju ima Italija tri krovile: 1. V svetovni vojni se je borila na strani zaveznikov in je pripomogla k skupni zmagi; 2. Združila je italijanski narod in si je osvojila afriško cesarstvo s svojo vojsko in s svojo krovjo; 3. Izgovorila je besedo za pravico nemškega naroda.

"Afrika, kolikor je je dobila Italija, je le žalostno plačilo za to, kako sta si Anglija in Francija med seboj razdelili nemške kolonije. Da govorimo natanko, je Italija od Anglije dobila 25,000 kvadratnih milij Trans-Trubalandije, ki predstavlja le dvomljivo vrednost, od Francije pa 44,000 kvadratnih milij puščavskega peska.

Bikoborbe so zaključile celo vrsto svečanosti, ki so bile prirejene na čast Bullittu, česar hugenotski predstniki so se pred 300 leti izselili iz Nimesa v Zel. države. Bullitt je z mestnimi uradniki sedel na tribuni, ki je bila v starih časih določena za rimsko cesarje.

ZELEZNICA NESREČA V BRAZILIJI

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 1. novembra. — Eksprezni vlak São Paulo - Rio de Janeiro je v bližini Barramansa skočil s tira. Pri tem so štirje vozovi padli v reko Parahyba.

Stevilo mrtvih znaša 4, ranih na 20.

GROB HITLERJEVIH STARIŠEV

DUNAJ, Avstri

"Glas Naroda"

(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Sakser, President J. Lupsha, Sec.

Place of business of the corporation and address of above officers:

216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Advertisement on Agreement

Subscription Yearly \$6.00

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja na Ameriko in Kanado	Za New York na celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo na celo leto	\$7.00
Za dve leta	\$1.50 Za pol leta	\$3.50

"Glas Naroda" iznaja vsaki dan in izvenčni udej in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHElsea 3-1242

KDO FINANCIRA FRANCA?

Nekateri preradi pozabljujo, da so v zvezi z vojevanjem tudi težavní finančni problemi, od katerih je odvisen upreh.

Pred 300 leti je dejal italijanski grof Montecuccoli: Za vojno so potrebne tri stvari: denar, denar in zopet denar.

Na Španskem divja že petnajst mesecev krvava državljanska vojna.

Spočetka je imel fašistični general Franco le dvajset tisoč vojakov. Vlada ni imela izvezbane armade, imela je pa ogromne zaloge denarja in zlata, ki ji je ostalo še izza Kolumbovih časov.

Kar iznenada je pa Franco povečal svojo armado na 200,000 mož. Kako je more vzdrževati? Tria mogočni viri so mu na razpolago. Iz Nemčije in Italije je dobil ogromne množine orožja, municije in drugih potreščin; posrečilo se me je zavzeti najbogatejše dele španske zemlje; Franca podpirajo akecijonarji, ki imajo naložen svoj denar v inozemskih bankah, pri katerih dobi Franco posojila, kolikor ga hoče.

Na Francovi strani so veleposestniki in veleindustrijalci, med njimi tobačni kralj Juan March, ki mu je bila republika že oddavna trn v peti.

Državljanska vojna se ni mogla pričeti, dokler ti ljudje niso obljubili generalu Franemu, da se bo za slučaj potrebe lahko poslužil njihovega v inozemstvu naloženega premoženja.

Če potrebuje lastnik v inozemstvu naloženega kapitala kaj denarja, mu ga izplača Franco v pezetah, ki se jih ne smenu ižavati niti uvažati na Špansko.

Kritite Francovih pezet temelji na zaupanju v končno zmago vstašev. Vredne so toliko kakor prejšnje. Na Španskem tako malo dvomijo o njihovi vrednosti kot dvomijo ljudje v Združenih državah o vrednosti dolarja.

Račun za dobaro vojnih potreščin bo enkrat poznje predložen. Franco ima v Italiji in v Nemčiji dober kredit. V gotovih slučajih pa sproti plačuje — s špansko rudo, mesom, pšenico in volno.

Španski narod je vsplošnem zelo skromen in je vajen trpijenja. Splošno se je mislilo, da bo njegova potrpežljivost že po prvih mesecih prekipela, kar se pa ni zgodilo.

Španci trpe in krvave. Fašistična politika pa gre dalje svojo pot.

Denarne pošiljatve

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
£ 2.25	Din. 100
£ 5.00	Din. 200
£ 7.20	Din. 300
\$11.65	Din. 500
\$22.90	Din. 1000
\$45.00	Din. 2000
	Din. 3000
	\$167.50

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJajo SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedene, bodovali v dinarih 21. Nrab dovoljujemo še boljše pogode.

Izplačila v ameriških dolarjih

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 5.75
\$10.—	\$10.85
\$15.—	\$16.—
\$20.—	\$21.—
\$30.—	\$31.25
\$50.—	\$51.50

Prejemnik dobri v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO EL—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18TH STREET

NEW YORK, N. Y.

POŠILJATELJE OPOZARJAMO,

da nakanje pri pošiljanju skrogje vnos (imprize ali, dvečje, niso) dinarjev ustreza lir, kajti tako izplačila so nakanje in vnos, poleg tega je pa pošiljanje nekogarli vnos tudi raziskovanje.

SLOVENIC PUBLISHING CO. (Travel Bureau)

Pod vaško lipo.

Piše kakor misli FRANK KERZE

Zakaj je fašizem nevaren?

Resnica je, da lezemo iz demokracije nekam. Eni pravijo, da gremo v fašizem, drugi, da v komunizem. Lahko je to mogoče, ni pa rečeno, da se ustvarjajo tla še za kaj tretjega. Kaj, tega ne vem. Možnosti so na vse strani. In demokracija mora nekam, zakaj sama postaja nezmožna za življenje. Vsak "izem", kateri ne more, noče ali ne zna ustvariti zdravega razmerja med človekom in moderno množino, mora v zaton.

Najnewarnejši je fašizem, kot ga reprezentira Italija, Nemčija in Japonska. Vzrok je mnogo, zato bom naštel samo najvažnejše.

Človeška družba živi v skupinah, ki jim pravimo države. Vsaka država je urejena v vseh ozirih, to se pravi: ima zakone, ki urejajo medsebojno življenje in razmere. Zakoni — pisani in nepisani — so stari, kakov človek. Ima jih vsaka družba, vsak posameznik in vse skupine, večje in manjše. Urejene skupine osamljene, kakor so danes, že gre s takimi načeli. Kakovitro pa bodo začeli mejiti drug ob drugem, ne more biti izhoda, razven klanje.

Recimo, da dobi Nemčija nemško Avstrijo — ali ne bo v konfliktu z svojo sestro-fašistno Italijo? V južnih Tirolih gospodari Italija in tam so tri Nemeji. In godi se jih primeroma tako, kakov našim primorskim Slovencem.

Tretja napaka fašizma je ta, da ne ustvarja na svetu novega pravičnega reda, ampak ohranja tisto, kar je bilo. Mi vemo, zakaj se je bila zadnja svetovna vojna, zakaj je danes nemir po vsem svetu. Tisti, ki nima, hoče do svojega. Brezpravni proletarij proti svetovnemu kapitalizmu.

Fašizem podpira to, kar je bilo. Baš te dni sem čital malo, pa zanimivo vest, da se je število milijonarjev v Nemčiji pod Hitlerjem povečalo od okroglo dva tisoč tri sto na tri tisoč tri sto. To dejstvo govori cele knjige in če bi ne bilo nicesar drugačega proti fašizmu, je že to več ko preveč.

Fašizem je torej podprt kapitalizmom, zajedno pa vzel delavce in red v državah samih. Red in življenje med državami urejajo dogovori, pogodbne in tvorijo s tem najvišji mednarodni zakon, kateri omogoča medsebojni stik.

Fašizem jih ne pozna. On drži le to, kar je dobro zanj, za vse drugo se ne briga. Ravna se po geslu, da je potreba enega naroda večja, kakor vse dogovori, pogodbne in zakoni. Če bi bilo to res, potem bi te vsak čas lahko kdo ustavljal na cesti in rekel: jaz sem v potrebi. Ker je to višje, kakor vse zakoni, te enostavno napadem, pobjem in vzamem.

Natančno to je storila Italija z Abesimijo. In Nemčija, ko se je kljub vsem pogodbam obožila, zavzela Porenje in preti zdaj celemu evropskemu miru. In najnovnejši dokaz, da fašistične teorije je Japonska.

Kdor podira to, kar se je gradilo tisočletja in vtrjevalo, kar je bilo na svetu med najbolj naprednimi in najbolj zaostalimi narodi, ta postaja nevarno človeški družbi. Vse napredek in vse civilizacija poide k vragu, če bo zavdalno to fašistično geso.

Druga nevarnost fašizma je ta, da ustvarja narodne celote. Kot veste, smo narodi na svetu pomešani med sabo. Vzemimo samo nas same. Poldružine, ki imajo nekaj vnos, so porazdeljeni na vseh pet delov sveta. In umevno je, da postane vsak izmed teh delov države, koder živi. Mi sicer lahko obdržimo svoj jezik, svojo kulturo in tradicije, kar je čisto previlno. Na drugi strani pa živimo med tujimi narodi, imamo stare stike z njimi, delo, kupljajo, vrla in mnogo drugačje. Če je zato važno, kakor postavljati se takoj rojenega Američana, ideje lahko živim.

Tako je fašizem rešil delavce vprašanje.

To so trije veliki vzroki, od katerih je vsak zase dovolj močan, da mora spraviti zadnjega delavca v vojne vrste.

Če bi bil fašizem omejen na posamezne države, bi sloven-

rekel: je preiskuša necessa, kar ni bilo še do danes. Človek bi z zanimanjem opazoval, rečimo tako, kakor svetovno znamenje Dionneske petorke. Baš te dni se je mudilo pri njih nad dvesto znanstvenikov iz vsega sveta.

Fašizem ima močno idejo v sebi, ki se širi preko meja. Ne navajam zastonj opetovanja pričašča Hitlerja in Mussolinija v Ameriki, zakaj ti so v ogromnih večinah. Vedno manjši krog tistih, ki so za zdrave ideje. List za listom, društvo za društvom in strah. Kdor ima, se boji za svoje. Zračen tegi pa sovraži vse, kar diše po resnicni človeški enakopravnosti.

Zakaj je to? Vsak človek speda po narodnosti, jeziku in tradiciji nekam. Kar ima, to pozna, to je njegovo. Zdaj pa pride do tistega problema, ki ga našem pri igralcih na kvartu. Če ti znaš eno igro, te kažeš zanimanje in si nehoti — če igralec ne, pa vsaj kibice.

Namoljivo je, če ti pada na ušesa, kako se tvoj narod divga, kakor raste v moči in vplivu. Čutiš tako, kakor po volitvah, v katerih je zmagača tvoja stranka; naša zmaga.

Nasproti mene je Baker Field igrišče za nogomet ali "football", največje ameriške univerze Columbia. Zdaj igrajo vsake sobote. In pride ljudi — deset tisoč ali več, četudi je največjih vstopnine dolar detcentov.

Jaz gledam vse to skozi okno.

Dva "team" se spravita in potem mečeta kroglo, se lovita, pregnjata, da leže včasih vsi na enem kupu.

Znano dejstvo je postavim, da velike "Public Utilities" igrišče za nogomet ali "football", največje ameriške univerze Columbia. Zdaj igrajo vsake sobote. In pride ljudi — deset tisoč ali več, četudi je največjih vstopnine dolar detcentov.

Vse to razvija nezdravo razmerje, ki bo počasi dozorevalo v fašizem. Drugem ne more.

Vse to je važno, da ve delavec, zakaj na njem je ležeč, kakor bo v hodoči z nam.

Če bo delavec zaveden in dobro organiziran, bo padla vsaka si lačnija ne brez boja. Če pa delavec ne počaže svoje dobitne pesti, potem se bom nekega jutra prebudil in naši fašizmu na prestolu. Kadar se to zgodi, potem bo prepozna.

Zato pa delavec v organizaciji, kakovšne so in koder so. Resnica je in ostane ena: nikoč ti ne bo prinesel na tačne pravice. Če si jo ne boš izvedel sam, te čaka natančno isto, kar so doživeli naši bratje v Italiji in Nemčiji: da so živ v grobu.

Ni nič pretirano in nič prečrno, kar pišem. Zakaj na svetu so vselej gotovi znaki po katerih zanesljivo presodijo, kje si in kako si. Zima se ne začne z enim datumom in letu tudi ne. Počasi prehaja ena doba v drugo, skoraj nevidno.

Tako je tudi s fašizmom. Če bo delavec na strazi, ga ne bo zavzemi fašizem ne more biti več. Zakaj na svetu so vselej gotovi znaki po katerih zanesljivo presodijo, kje si in kako si. Zima se ne začne z enim datumom in letu tudi ne. Počasi prehaja ena doba v drugo, skoraj nevidno.

Kdor veliko piše, premalo izpije.

Kdor se z vinom opije, se strezni. Najhujši pijanec je tisti, ki je kruha pijan.

Kdor v jezi piše in v žalosti molči, nikdar dolgo ne živi.

Kdor veliko piše, ga kmalu zavije.

Kjer je žena pijanka, gre povoden skozi hiš.

Ko je vinjena glava, marsikaj iz sreca priplava.

Kršmarjeva kreda pijancev rada dvoje piše.

Mlad pijanec, star ubožec.

Vesele in žalostne vesti iz slovenskih naselbin

TEDENSKI KOTIČEK

I. BUKOVINSKI, Pittsburgh, Pa.

Gledo delavskih razmer v Pittsburghu in okolici se ne moreno nič kaj pohvaliti. Ekonomisti strokovnjaki so nam siče skazi celo poletje obljebljati, da bo po Delavskem prazniku, ko vrčina poneha, zanesljivo zelo velika na vsakonih krajih toda zgodilo — se je pa ravno — nasprotno. Delavec so pričeli odpuščati dan za dnevom po jamah, vavnih in železnicah.

Vzroke navajajo različne, na primer štrafki, spori in boji med delavskimi unijami, nezajemanje v hodočestvost, nežete evropske raznere itd., zamolčijo pa glavni vzrok: dokler homo imeli kapitalistični sistem, v sedanji obliki, ne bo delavec sigurnec svojega dela in kraha, pa naj bi na krmilu ta ali ona stranka od najvišje zvezne vlade pa doli do najmanjših podživilskih sodišč.

Pittsburghski rojaki se zelo kesajo namreč oni, ki so kupili v prvi polovici oktobra newyorsko grozdje po 40 do 50 centov košarico, boječ se, da bo proti koncu cena poskodila kot večinoma druga leta, ali bilo je ravno obratno, kot se ni nikdo nadejal. Ocene so združile doli tako, da so ga začetkom tekočega tedna prodajali po 20 centov basket. Grozje je bilo namreč dovolj, kupec pa malo. Kupec pa je bilo zato malo, ker ni denaria; denaria pa ni zato, ker ljudje slabajo.

Pretekli teden smo bili moki ne samo od znotraj, ampak tudi od zunaj, kajti deževalo je ves teden in obe reki Allegheny in Monongahela, sta narastli skoro za 10 čevljev, to je do 27 čevljev višine, kar se ni še nikoli prigodilo ob tem letnem času.

Odkritoščnost je lepa, teda zelo redka čednost, ali oni dan sem jo srečal na ulici. Neki bum, ki nisem še nikoli videl, me ustavi na potu in me prosi, ako bi mu hotel "posoditi" 6 novacev.

— Čemu pa jih rabiš? — sem ga vprašal.

Ah, vidiš, zelo sem v zadrugi. 19 centov namreč imam, in še 6 sem prekratek, da bi kupil pol pinta — špago, ker me tako vjeda v trebuhi.

Tak kulturni večer smo že imeli z lepim uspehom v SND na St. Clair Ave. Prihodnji se vrši v soboto 6. novembra v Domu na Holmes Ave., v sredo 17. novembra se bo vršil v Domu na Waterloo Rd. O drugih bom sporočil pozneje.

Prireditve kulturnega vrta pomenu več kakor pomenijo vse druge zasebne prireditve ker Vrt je last vsega jugoslovenskega naroda.

Kidor čita to naznanilo, naj se udeleži, ker bo imel užitek od gledanja slik, poslušanja lepega petja, govorov in prave domače zabave, kakor smo jo imeli v sredo 27. oktobra. Potrebujemo še več takih večerov.

Naj bo, kar bo — je vzdrževal rojak brez dela in evenka — dnevi se krajsajo, noči se daljajo, zima se bliža, žepi so suhi, priatelji glini ...

Bolnišnico Usmiljenih sester (Mercy Hospital) bodo po novem letu razširili s prizidanjem

A. G., predsednik.

JUGO SLOVANSKA KAT. JEDNOTA

je najboljša in najpopulnejša slovenska podpora organizacija v Ameriki. Računa nizke asasmente in plačuje liberalno podporo za sluhaj bolezni, nezgode ali smrti. Ima 185 podjetnih društev in šteje nad 20,000 članov v vseh oddelkih.

Za ustavovitev novega društva zahteva 8 oseb.

Premoženje Nad Dva Miljona Dolarjev

Pišite na pojasnila na

GLAVNI URAD J. S. K. J. :: ELY, MINNESOTA

ODBOR DRUŠTVA SV. FRANCIŠKA, Štev. 46 K. S. K. J., ki je tako uspešno praznovalo svojo 40-letnico v nedeljo, 31. oktobra v Slovenskem Domu na Irving Avenue v Brooklyn, N. Y. :: :: ::

Slika predstavlja od leve do desne, sledče:

Sedeči

Miss KATI KEPEC (zapisnikaren)

Mr. JERRY KOPRIVŠEK ml. (tajnik in blagajnik)

Rev. EDW. GABRIENJA, O. F. M. (duhovni vodja)

Mr. JOHN CVETKOVIC, (predsednik)

Miss MARY KERCH (nadzornica)

Stojeti

Mr. ANTHONY SVET (nadzornik)

Mr. ANTON MERCUN (podpredsednik)

Mr. VALENTIN PAULIC (nadzornik)

NOVICE IZ CLEVELANDA

Naznanjam, da smo že praznovali slavnostni večer, ko je bilo dovršeno delo na našem kulturnem vrtu. To smo storili, ker želimo naznaniti javnosti, da je vrt, o katerem se je že toliko pisalo, vendar le dovršen prav tako, kakor smo obetaли narodu, da bo. Ne smem trditi, da ne bo treba še dela. Delali bodo še veden in sadili, ker jih je med tem časom vreme zadrljalo, toda na vrta je vše, kar mu pripada, če tudi ni še v zemlji vsega, kar je treba vsesiti. Vsega skupaj je posajeno 6223 različnih komadov, dreves in brmčja.

Pred poroko ji sladko šepeta: ah, ti moj angeljek zlati! — Nekaj mesecov po poroki pa: O ti hudobnež rogati!

Ko sem tekmo zadnjega teden korakal mimo slovenskih bivališč, sem dokajkrat slišal neko ciljenje iz kleti. Sprva sem mislil, da se ženijo člani mačjega plemena, in še potem mi je v glavo padlo, da rojaki stiskajo — božje jagode.

Neki moj prijatelj se je izrazil: To-le bi rad za božični čas: Novo srknjico, Kapljico vina, Medeno potico, In — par kranjskih klobas. Mislim, da se ne bi nikdo branil teh dobrat.

KULTURNI VEČER V CLEVELANDU.

V znak veselja, da je dovršen narodni Kulturni vrt, se bodo sedaj vršili zaporedoma kulturni večeri v prid izplačitve dolga za vrt. Slovenski narodni domovi so obljudili, da dajo svoje dvorane na razpolago za prireditve, katere obstajajo iz kazanja slik, petja, govorov ter domače zabave.

Tak kulturni večer smo že imeli z lepim uspehom v SND na St. Clair Ave. Prihodnji se vrši v soboto 6. novembra v Domu na Holmes Ave., v sredo 17. novembra se bo vršil v Domu na Waterloo Rd. O drugih bom sporočil pozneje.

Prireditve kulturnega vrta pomenu več kakor pomenijo vse druge zasebne prireditve ker Vrt je last vsega jugoslovenskega naroda.

Kidor čita to naznanilo, naj se udeleži, ker bo imel užitek od gledanja slik, poslušanja lepega petja, govorov in prave domače zabave, kakor smo jo imeli v sredo 27. oktobra. Potrebujemo še več takih večerov.

Hvala za vse, kar ste poprej pisali v reklamo tega vrta.

Zadnje dneve smo žalovali za onimi, ki so odšli od nas v večnost. Dva zelo poznana sta odšla: pionir Anton Princič v starosti 76 let, oče rajnega duhovnika Antona Princiča, ki je premulin že pred 15 leti. Rajni oče, zelo spreten kanosek, izveden v Ljubljani, je doma in potem tukaj vršil ista dela. Rajni je doma iz Črnuč, fara Trebelne. Blag mu bodi spomin!

Premimla je 47 let starca Randalija Sintič, rojenec Stanko, znana narodna delavka. Že od otročjih let se je udeležovala za relifna oskrbovanja našim ljudem o snagi in drugih okolnostih, katerih takrat ljudje niso poznali ali se vedeli, kam obrniti se. Pred več leti je pa delala v trgovini kot prodajalka pojiščva pri firmi A. Grdin in sinovi, kjer so jo ljudje zelo spoštovali. Bila je večna zmudenost zaradi nepljudna. Samo nekaj te-

"ODPRTA NOĆ IN DAN SO GROBA VRATA..."

V New York City je umrla po kratki bolezni Frances Albrecht, stara 35 let.

V nedeljo 31. oktobra je umrl v Strabane, Pa., Louis Delost, star 53 let, doma iz vasi Zoritica, fara Knežak pri Hirske Bistici na Notranjskem.

* * *

V bohnišnici v Johnstown, Pa., je 26. oktobra umrl Anton Zalar iz Lloydella, star 48 let in rojen v Ščavnici pri Rakeku. Pokopala ga je pljučnica in tu zapušča ženo, sina in brata. V Ameriki je bil 27 let in delal je v večjem delu v premogovnikih. Bil je zaveden delavec, ki je sovražil mladence in starokopitne. Bil je veteran svetovne vojne, v kateri je bil 18 mesecev.

* * *

V Moon Run, Pa., je po dolgi bolezni umrl Blaž Bogataj, star 51 let in rojen v Oselici pri Poljanah nad Škofjo Loko. V Ameriki je bil 36 let.

* * *

V Clevelandu je premulin poznani rojak Anton Princič, star 75 let. Rojen je bil 17. novembra 1862 in je stalovan pri heceri Ani, poročeni Zmidarsič.

* * *

V Clevelandu je premulin v University bohnišnici dobro poznani rojak John Vidrich v starosti 67 let. Doma je bil iz vasi Podškovec, fara Strange pri Dobrem polju na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko 1. 1871 ter je bival v Chicagu od leta 1898. Zapušča vdovo Anojo. Verbič, sina Johana Jr., M. Ph. D., hčera Anne, Amelia in Mary ter sestro Mrs. Josephine Milla v Wankegan, Ill. Pokopan je bil v sredo na Fairmount pokopališču.

* * *

V Indianapolis, Ind. se je John Lampert, star 53 let in doma iz Brusnice pri Novem mestu, 24. oktobra obesil. Vzrok: hripena zmudenost zaradi nepljudna. Samo nekaj te-

Pred nekaj dnevi je umrl v Sycamore Burlington, Ill., Antoinette Gorenc, stara 24 let, rojena v Ameriki in učiteljica po poklicu. Bila je hčerka slovenskega farmarja Franka Gorence in zapušča ženo, sina in dve hčerki.

Porok: Frank Setneider, svoječasno kandidat za aldermana, in Seilma Hansen (bo-

* * *

Zadnje dnevi je umrla v Joliet, Ill., Mary Šetina, žena znamenitega slovenskega kanoseka Simona Šetina, ki je že nekaj let v pokoju. V Jolietu je živela cez 30 let in tu zapušča moža, omogočenega hčer, tri vnučke in brata.

* * *

V naselbini Vandergrift, Pa., je po trimeseci bolezni umrl John Novak, doma s Šmarjo pri Premu na Notranjskem. Za puščen ženo in tri sinove. Najstarejši je star trinajst let. Pokojnik ni bil pri nobenem društvu, kar je pač žalostno.

* * *

V Chicago je umrl v nedeljo zvečer Joseph Stritar, ki je bil 30 let naročnik Glasa Naroda. Podlegel je bolezni srca, za katere je bolehal nad enajst let. Rojen je bil pri Sv. Krizu leta 1871 ter je bival v Chicago od leta 1898. Zapušča vdovo Anojo. Verbič, sina Johana Jr., M. Ph. D., hčera Anne, Amelia in Mary ter sestro Mrs. Josephine Milla v Wankegan, Ill. Pokopan je bil v sredo na Fairmount pokopališču.

* * *

Naša zastopnica Mrs. Rupnik nam poroča iz Coverdale, Pa.: V bližnji naselbini Library, Pa., je umrla v evetu mladostni 23-letna Angela Kuna. Žalostno je bilo slovo od njene poslednjega doma. Sorodniki in prijatelji so okrasili njene sveže gomilo s cvetjem. Staršem in sorodnikom moje iskreno sožalj!

* * *

Pozite na ŠTEVILKE poleg naslova, ki pomenijo: prva mesec, druga dan in tretja pa leto, kdaj vam naročnina poteka. Naprimer: — 10.30.37

TO POMENI, da vam je naročnina potekla 30. okt. 1937

Pošljite pravočasno, da nam prihranite nepotrebno delo pošiljanja spominov.

GLAS NARODA, 216 W. 18 St., New York

MARY TRAMPUS
•PROŠČENA.

Okrajna veleporota je v Chicago oprostila Mary Trampus, 28-letno Slovenco in tajnico pri dr. C. H. Edmunds v Oak Parku, ki je bila obtožena skrivide pri nepostavni operaciji, katero je izvršil omenjeni zdravnik na neki 16-letni dijakinja, ki je potem umrla. Dr. Edmunds je bil tudi oproščen.

SAM SE JE DAL ZAPRETI.

Pred nekaj dnevi je prišel v prostore mestnega sodišča v Chicago 29-letni Hrvat Tomo Lackovič in rekel je bircu:

“Prosim, zaprite me, jaz sem ukradel \$10,000.”

Birc ga je pogledal in odmahnil z roko, naj gre. Za šale ne časa, Lackovič je stopil k drugemu uradniku in ponovil svojo prošnjo. Tuči je smatral stvar za šalo, škulil pa je, da bo nekaj narobe in posiljal je Lackoviča k pomočnemu državnemu pravdniku Chas. Mylesu. Lackovič je temu povdel, da je najprej kot tajnik poveril pri Prvem hrvaškem stavbinstvu in posojilnem društvu -10,000, nato pa je dobil službo pri Lawndale Agency & Loan Co. 3205 W. Cermak Rd. kjer je spet poveril \$10,000 zato, da je lahko pokril noneverbo pri hrvaškem društvu. Pomočni državni pravnik je seveda dal Lackoviča takoj zpreti.

AVTOMOBILSKA NEZGODA.

V Warrenu, O. se je dogodila velika nesreča, ko je na ovinku zavozil avtomobil s ceste in zadel tako nesrečno, da sta bila ubita mlad mož in žena na mestu in tretji je bil ranjen. Mlad mož, star 21 let, sin družine Mike in Matilde Jalovec z Geneva, O., ki se je poročil 2. oktobra z Amerikančko, ki je opravljala službo policijskega detektiva v Warren, O., kamor se je potem naselil iz Geneve tudi ponesrečen Phillip T. Bernot (ime po materi.) Mike Jalovec mu je očim. Rajni je bil dika mladenič, v Geneva se sovrstnik poznan, najbolj živahen in delaven mladenič, priljubljen vsem, poznan tudi pod imenom "Lefti" ker je bil žogometni igralec prve vrste.

MINNISOTSKE NOVICE.

Na jezerih pri Elyju je letos zelo mnogo divjih rac. Seveda je tuči dosti loveci, med katерimi ne manjka Slovencev. Rojak Frank Lozar je nastrelil toliko rac, da je pogostil 200 legionarjev pri eni večerji.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR V STIRIINSTIRIDESETEM LETU

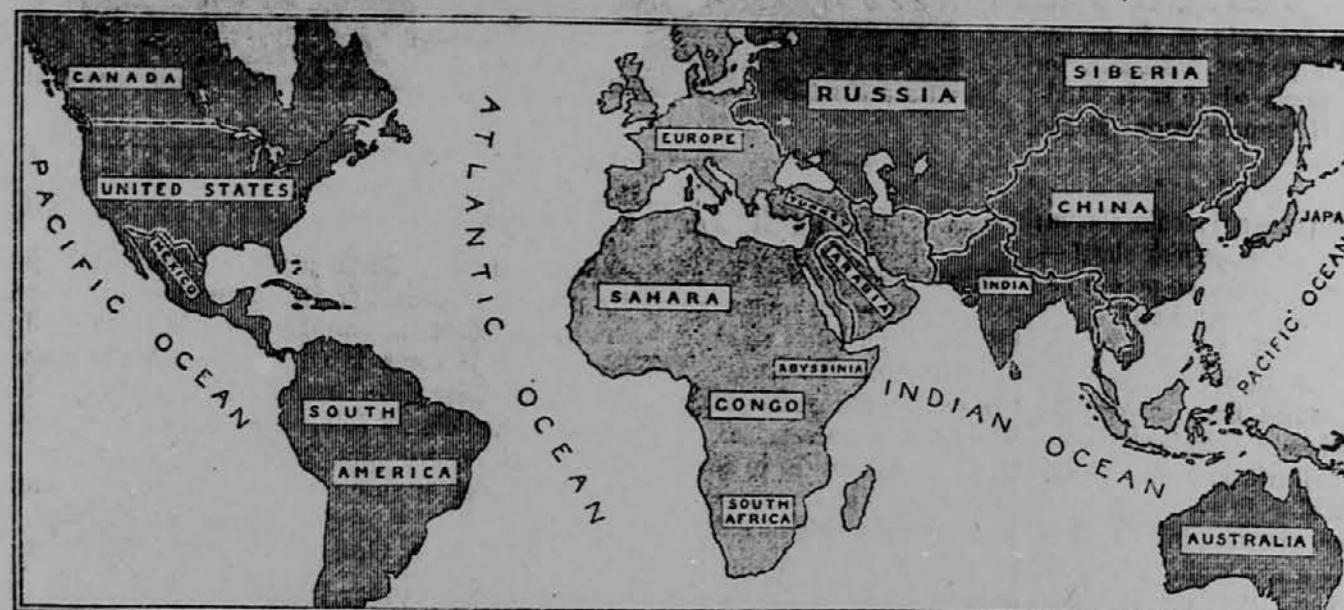

ROJAKOM SE ZAHVALIMO, KER SO SE V TAKEM ŠTEVILU ODZVALI... TEKOM DVEH TEDNOV SMO PREJELI PREKO PET-STO NAROČIL... AKO GA VI ŠE NISTE NAROČILI, LAHKO UPORABITE NAROČILNI LISTEK, KI JE V TEM OGLASU

STIRIINSTIRIDESET LET... skoro pol stoletja... je pomembna doba za tako publikacijo v izseljenskem svetu... Težko ga je izdajati posebno v teh časih, ko ni novih priseljencev, stari se pa poslavljajo zavedno. Spominjamo se let, ko smo poslali med naše ljudi osem do deset tisoč izvodov. Tega seveda danes ni več mogoče, navzlic velikemu in splošnemu zanimanju za Koledar... V depresiji je bilo treba najti načine in sredstva, da so se stroški, ki smo jih imeli s to publikacijo, zmanjšali, ne da bi bila vsebina prizadeta. Dosti smo prihranili pri poštini, ko smo začeli tiskati Koledar na lažji papir... Poleg tega nam prejšnja leta ni bilo mogoče uvrstiti toliko slik, kajti klišči so dragi, če moramo računati s primeroma majhno naklado. Slike je torej nadomestilo čtivo. Ako vzamemo okroglo število 1000 izvodov, je

samo za prvi izvod 70 odstotkov stroškov, dočim se drugih 30 odstotkov razdeli na ostalih 999 izvodov... Težko nam je bilo že vsaj približno ugotoviti, koliko izvodov bomo prodali, ker so bile razmere silno nestalne in je vedno na slabše kot pa na bolje kazalo. Vsak neprodan izvod je pomenil izgubo za nas. Zavoljo tega smo pa dali letos

Koledar v predprodajo. Na podlagi vnaprej dobrijenih naročil bomo približno dognali, koliko ga nam je treba tiskati... Poslužite se naročilnega lista in si zajamčite izvod Koledarja za leto 1938. Jamčimo Vam, da boste pri čitanju te knjige deležni dovolj zabave in razvedrila.

IZBRANI
INFORMA
TIVNI
ČLANKI
IZ VSEH
DELOV
SVETA

...160 strani zanimivosti...

POVESTI ZGODOVINA ZEMLJEPISTE NARAVOSLOVJE
GOSPODINJSTVO HUMOR RAZNOTEROSTI

KRATKA VSEBINA LETOŠNJEKO KOLEDARJA

Iznajdbe jugoslovanskega učenjaka Nikole Tesle... Povesti nekaterih najboljših svetovnih pisateljev — Maupassanta, Selme Lagerloef, Garšina itd... Pomen ruskega poleta preko Severnega tečaja... Nobena ljudska armada ni tako kruta, kakor armada mavelj... Rojaki z Vrhniko in Borovnico bodo z užitkom čitali opis največje zanimivosti njihovih krajev... Masaryk, največji evropski državnik... Čarovnije z igralnimi kartami... Temeljni vzroki kitajsko-japonskega spora... Različni tipi moških... Solventnost slovenskih podpornih organizacij... Nekaj, kar bi moral vedeti vsak ameriški delavec... Najvažnejše točke postave za javno zaščito... Zanimiva povest Franka Troha... Pesmi Ivana Bukovinskega... Par najboljših, kar jih je kdaj Peter Zgaga napisal... in še mnogo zanimivosti

Stane Vas samo 50 centov.

Poštino plačamo mi.

(V Združ. držav lahko pošljete zunamke)

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Blagovolite uporabiti ta listek:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th St., New York

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1938	.....
ZLAZNICOV PRATIKA	.....
NAROCNINA NA "GLAS NARODA"	.....
SKUPAJ	.....

Ime .....
Naslov .....

Bogato Ilustriran

**Izide
koncem
novembra**

ZEMLJEVID

ZDRUŽENIH DRŽAV

Kdor naroči Koledar sedaj, bo dobil ta zanimiv zemljevid brezplačno.

Na drugi strani zemljevida so imena vseh ameriških mest in koliko prebivalcev ima jo. Nadalje:

Koliko prebivalcev je imela vsaka ameriška država pri predzadnjem in pri zadnjem ljudskem štetju;

Glavno mesto vsake države in število prebivalstva;

Zračna razdalja med večjimi mesti;

Zgodovinski podatki posameznih držav;

Razdalja med ameriškimi mestci in mestci v Južni Ameriki, itd.

VELIKOST 17 x 24 PALCEV

Zemljevidu je dodanih pet zgodovinskih zemljevidov Amerike

Kratka Dnevna Zgodba

MILAN PUGELJ:

DOMIŠLJJA —

K načelniku mestnega bolišča tako delajo! Pri moji duši, da! Jaz vse vem. Nekislišef. "Ti nisem rekel," se smeje nekoga skrbstva pride referent zdravnik, petdesetleten mož, kar si je našel se dekleta. Proti tujru je laziš skozi okno do kajne! Zvitorepec salamenski!

In neki drugi, mislim, da E, vidiš, jaz dobro poznam te ſofer, se ga je nasekal — kakor tiče. Nisem letos rojen, še ce-

pravijo — po notah. Vsaka lo lani ne! Na takem mestu,

števlar ima svoj konec. Ta tudi, kakor je moje, je prva oprezenost. Dokler človeka ne po-

brezdelje! Kaj pa Še? Ti si znaš, ne verjem mu! Misli o

dobričina, ti ne poznaš ljudi. Konec junija! Ravno prav.

Gremo na deželo, na počitnice. Povem ti, da jih pride še dosti.

Ta in oni se bo vpraſal: Ne željajo, kako? Hm, hm. Javim se

malo bolnega, recimo na pljučih. Prašajo me, kaj in kako.

Slabo! Notri me peče, pa je. Peče me, kaj vsem zakaj. In

slab sem, medel, v glavi se mi

vrti. Tam me pretipljajo, pre-

toljajo in določijo: Peče te za

to in zato. Vse to morajo.

Kakšen zdravnik pa je tisti, ki

ne ve povedati, zakaj me v pr

sih tišči in zakaj se mi vrti v

glavi. Takole je, vidiš. Jaz

pa pravim po srbsko: Jok! Ti-

ti tvoj mladenič, že hoče naj-

gre na počitnice na svoje stroš-

ke, ne na občinske. Pelje se

lahko na rivijero; italijansko,

tudi na francosko. Samo na

svoje stroške."

"Nič," pravi referent se na-

smehne in kaže na svoje črne

zobe.

"Kaj se to pravi; nič. Kaj je iztuhalt!"

"Umrl je," odgovoril referent.

Raz e vesti.

DEŽELA BREZ ROJSTEV.

"Spat eden," pravi načelnik in zapreti s kazalem. "Mladič, kajne? Jaz bi šel tudi na počitnice, pa še na občinske stroške povrhu. Tudi tebi — magari — vzel s seboj. Zjutraj bi spala do desetih, potem na sprehod, potem kosit, potem male leč, nato spet na sprehod, večerjat, na sprehod in vmes takole po stezicah, da nanj nihče ne vidi v kremo na kazarek. Ali ne verjamē, da

Referent posluša ves čas s snehlačajočimi očmi in odprtimi ustmi, da kaže polovico svojih črnih zeb.

"Prav," pravi. "Torej ne pojde."

Vzame ne-podpisano odredbo in odiide iz sobe.

V isti zadeti se vrne čez štirinajst dni.

"Se ti, gospod načelnik, spomniš, da sem bil nekako pred štirinajstimi dnevi pri tebi glede nekega mladega človeka . . ."

"A tistega literata, ki je rekel, da je nervozan?"

"Ne, ne, glede nekega odpuščenega uradnika, starega se ne enaindvajset let."

"Ki je hotel v zdravilišče za bolje na pljučih?"

"Da, zaradi tistoga."

"No in?"

"Jo je res iztuhalt."

'GLAS NARODA'

pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. —

Naročnina za staro kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

RAJŠI V SMRT, NEGO PRED SODNIKE.

Sestajalstvo Marija Horvath iz Paese na Madžarskem si je pogurala dve kvogli v glavo in ko je videla, da še živi, je v izbi prizgala žvepljo, da bi jo usmrtil žveplene pare. Ko je videla, da se ji še drugi samomor noče posrečiti, je skočila v vodnjak. Iz tega so jo potegnili živo. Pri zaslijanju

Rojake prosimo, naj mu po-

skupno ustreži pri nabiranju naročnine.

BLAZNIKOVA Pratika za leto 1938

Cena 25c

s poštino vred.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Georges Ohnet:

Zadnja Ljubezen

16

"Ti nisem rekel," se smeje

zdravnik, petdesetleten mož,

upognjen, ščetinast in po-

polnoma črnih zob ter se na-

smehlja.

Načelnik nekaj piše ter ga

čez dolgo časa pogleda. Re-

ferent se še vedno smehlja.

"A ti si," pravi načelnik,

"Sedi! Kaj bi rad?"

Referent sede in prične.

"Klima je v našem mestu —

tako se mi zdi — vedno slabša.

Razvoj tuberkuloze je pri slabo

krenjenih osebah silovito po-

spušuje. Kmalu bo spet tako,

kakor piše Valvazor, da je ne-

tedaj bilo: Kdor dobi jetiko, se

zardni slabega ozračja več ne

pozdravi in gotovo umrije."

"Kaj pa torej hočete?"

"Nič. Ravno zdaj je bil pri

meni mladenič, reduriran uradnik,

kakih dvajset let star.

Zdaj, ko bi se mu nemara po-

segrel, da bi dobil boljšo službo,

nego je državnina, v kateri

se je nalezel tuberkuloze, ne

more nikamor več. Preiskal

sem ga do dobrega. Njegova

bolezen je zelo razvita. Predlagam tukaj akt, po katerem

naj ga pošlejo v zdravilišče.

Prosim te, podpiši ga!"

"Nič," pravi referent se na-

smehne in kaže na svoje črne

zobe.

"Kaj se to pravi; nič. Kaj je iztuhalt!"

"Umrl je," odgovoril referent.

CVETJE V JESEN.

Iz raznih krajev Poljske po-

ročajo, da so na mnogih krajinah

zaradi topleg vremena začele

do mladega moža. Kamalu je vstopil Waradin in ne da bi se zmenil za grofa, se je obrnil

z princesti. rekoč:

— Vaše poslanstvo je izpolnjeno.

— Dobro, — je odgovorila princesa z izra-

zom nezadovoljstva na obrazu, — toda lahko

bi mi bili to povedali v francoščini. Pozabilo

je, da je dala slab zgled majorju v trenutku,

ko je grof vstopil v ložo. Toda čutila je skrivno željo podražiti svojega čestice v pričo svojega novega prijatelja. Položaj je rešil Ar-

mand, rekoč:

— Milostiva, če želite to zavoljo mene, se

kar pomirate, saj mi gre neničina gladko in

rad govorim v tem jeziku.

Waradin je namiril obrvi in se vprašal, ali

bi bilo v besedah mladega moža proti njemu

naperjene osti. Toda princesa mu ni dovolila

dolgo razmisljati. Nasmejnila se je zopet pri-

azino in se obrnila k obema gospodoma, rekoč:

— Gospoda, dovolite, da vaju medsebojno

predstavim: Gospod grof Waradin, major te-

lesne garde, gospod grof de Fontenay, atač-

francoskega poslanstva. In z rahlo ironijo je

pripomnila: bratrance po mojem možu.

— Kakor sem pričakovala, mi je napravil

moj mož veselje, da se je vrnil nočoj. Pokazala

je knezu na Arneanda, rekoč: Grof Armand de

Fontenay - Cravant.

Major se je zdrznil kakor bi hotel vprašati: Odkod se je pa naenkrat vzel ta bratrance? — Vendar ga je pa pozdravil dokaj vladivo in zamrmral tudi sam nekaj prijaznih besed, na katere mu je tudi Armand zelo prijazno olgovil. Princesa je bila videti zadovoljna, da sta tako hitre seznanila in na pragu salončka pred svojo ložo je dejala:

— Za nočoj bo dovolj godbe, vrnem se. Ali hočete, da vam ponudim skodelico čaja?

Ko se je Armand priklonil v znak soglasja, je dejala:

— No, dobro spremite me do kočije. In čečet ure prideš k meni! Morda srečate tudi kneza, ki se je med tem vrnil. Pričakujem ga danes, veselilo ga bo, če se bo mogel seznaniti z vami.

Odsli so iz gledališča. Waradin je spremil princeso, Armand je pa odhitel v poslanško ložo po svoj kožuh. Kočija ga je pripeljal pred palacio v Herregasse. Bil je presenečen nad razkošjem tega starega plemiškega sedeža, ko je stopal po krasnih stopnicah. Kabol v vseh starih palačah predmetja Saint Germaine, je tudi tu povsod naletel na sledove stolnega bogastva. Tu se je še posebno poznalo, kako visoko se cenijo stare tradicije.

Prišel je v veliko vežo, kjer sta mu dva lakanja pomagala odložiti plašč. Skozi široka odpirja vrata, za katerimi se je odpiral pogled v celo vrsto napol razsvetljenih soban, ga je odvedel lakan v velik salon. Komaj je imel tolko časa, da se je malo ozrl naokrog in občudoval i rasne slike iz dobe Ludvika XVI. na stenah ter razkošno pohištvo iz pozlačenega lesa in polne omare dragocenega porcelana, ko je zasišal bližajoče se glasove. Vstopila je princesa v spremstvu starca sivih las in sive brade. Mlada žena je stopila svojemu gostu naproti in prijetljivo podala roko, rekoč:

— Kakor sem pričakovala, mi je napravil moj mož veselje, da se je vrnil nočoj. Pokazala je knezu na Arneanda, rekoč: Grof Armand de Fontenay - Cravant.

Dalej povezovanja.

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vineta", idealnega Indijanca, ki mu je postavljal May s svojim romanom najlepši spomenik?

Ljubezen za ljubezen

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H. J.

15

"Nikdar!" sične skozi zobe.

"To bom še videl, moja golobica," pravi robato in jo hoče objeti. Hana se prestrašena umakne, kolikor more, in zaklječe glasno:

"Ako se podstopiš dotakniti se me, bom naglas poklicala na pomoč. Pa naj slišijo tvoji starši."

Nazadnje temu sili v njo, tedaj pa naenkrat stoji, kot bi zrastla iz tal, sloka, bela postava med njim in Hano. Bila je Lizika, ki je že nekaj časa stala skrita za vrat, ker ni hotela, da bi jo Herbert videl. Tako je bila priča celega prizera med Herbertom in Hano, ko pa vidi, v kaki zadregi se nahaja Hana, si pravi, da mora posetiči vmes. Izgevor za svoj zemljiški prihod si je že pripravila.

"Kaj pa se takaj gesli?" vpraša navidezno presenečena ter brata nogleda z velikimi, strogimi očmi.

Brat se zgane in se umakne od Hane.

"Od kod pa ti pričes? Že davno bi moral biti v postelji."

Lizika brezbrizno prikima.

"Um, na slivam sem tudi zelo zvezdaj za vabu — eden samo dolgočasa — moja ura pa se je vstavila, ker sem jo pozvala na naviti. Tako nisem vedela, koliko je ura in sem zmisli, da je že jutro, ker sem tukaj slišala glasove. Kako je mi ura?" vrnja se nedolžno.

Male v zdrug plegla Herbert na uro.

"Pol dveh, sedaj pa glej, da zopet izgineš v posteljo.

Srečie se včerj Lizika na stol.

"Pktljivo; sem se že raspala in sem lačna kot volk. Ali mi hečeš še kaj prinesi iz shrambe. Lahko noč, Herbert, izgledaš, kot da boš imel jutri poštenega mačka. Si zopet brevci od bovle?"

Brat pa jo jezno pogleda.

"To je moja stvar, brihna gospodična. Vrag vedi, kako to pride, da si vedno tam, kjer te ni treba."

"Da, da, že tudi sama sebi se zdan vedno bolj nadležna. Pa n' zato! Poidi v posteljo. Herbert, zdi se mi tudi, da si slabše velje in se menda na zabavi nisi posebno dobro zabaval, kaiti 'zdi se mi, da si Hano že nahrlil, ko sem prišla, toda jaz si kaj takega ne bi dopustila, kakor Hana.' Torej, Herbert, lahko neč! Hana, prinesi mi kaj jesti."

Herbert uvidi, da se Lizike ne more več rešiti. In komaj se mu bo še kolaj pesničilo, da bi moč Hano samu zatajiti. Hanin odpor pa je samo še rezalnil njegovo poželenje in je kar besen na Liziku, da mu je prišla na pot. Še bolj se zagrise v misel, da mora dobiti Hano. Toda sedaj more to opustiti, ker bi drugače Lizika mogla kaj sumiti.

Hana gre zopet bledega obraza na svoje delo. Nejevoljega obraza odide Herbert in nalaže z zelo lenimi kretnjam. Lizika ostane mirna, dokler ne sliši, da so se zgoraj začira vrata. Tedaj pa skoči na noge, oklene svoje reke okoli Hane ter ji gleda v njen bledi, razburjeni obraz.

"Uboga Hana, nisem mogla takoj priti, ker sem si moralna naprej iznisliti izzovor."

Hanin obraz se zopet pordeči.

"Kaj pa misliš, Lizika?" jo vpraša in se sili, da bi bila mirna.

"Ničesar ti ni treba prikriti, Hana, vse sem slišala in videla. Ravno sem hotela priti, tedaj je prišel Herbert skozi druga vrata in sem hotela, da gre pred menoj. In tako sem bila priča vseh njegovih nesramnosti. Če mu svojega vsega egerčenja nisem vrgla v obraz, sem to storila samo zato, da sem tove varovala. Hvala Bogu, da sem prišla. Saj si že brez tega že prestala preveč poniranja, pa se moraš še braniti preti Herberтом nesramnosti, da še kaj hujšega ne rečem. To ga popolnoma nič ne opravičuje, da je bil vinjen. Hana prestrašena gleda v njen obraz.

"Lizika, ti dobra Lizika, zelo mi je žal, da si morala kaj takega slišati, četudi sem hvaležna da je naključje naklonilo, da si mi prišla na pomeč, ker sem bila v zelo mučnem položaju!"

"To ve Bog! Zaradi mene se ti ni treba razburjati, Hana, saj nisem več otrok, da ne bi vedela, da je moj gospod brat na glasu kot v lik zasledovalec žensk. Dekle popolnoma čete sicer o tem. Tola te le mora pustiti v miru — drugače bom povedala očetu."

"Prosim, ne, Lizika, ker vsem, kaj morem od njih ga pričakovati, bom že pazila. Herbert je v resnicu pil malo preveč. Toda hvaležna sem ti, da si prišla tako pogumno in neustrašeno, da si prepričila nesrečo. Kajti samo na meni bi našli krivdo, ako bi bila primorana, da bi poklicala nihomočnost."

"Žal, da sem se tudi jaz tega bala, drugače bi mi pričekovali, bom že pazila. Herbert je v resnicu pil malo preveč. Toda hvaležna sem ti, da si prišla tako pogumno in neustrašeno, da si prepričila nesrečo. Kajti samo na meni bi našli krivdo, ako bi bila primorana, da bi poklicala nihomočnost."

"Ali nočes še prej kaj jesti, Lizika?"

Lizika pa odkima.

"Niti najmanj ne mislim na to; samo Herbertu sem hotela pokazati, da me ni mogoče odpoditi. Sedaj pa ne bove več govorili o tej umazani stvari, toda 'zti' Herbert še kdaj pride preblizu, mi moraš povediti. Pa tudi sama bom pazila. In če te ne pusti pri miru, bom povestala očetu, kajti mati za to ni prava oseba, pri njej bi imel Herbert samo prav."

Hvala ti, pogumma Lizika."

Lizika Hani pridno pomaga; treba je bilo še mnogo napraviti. Slednjice je vse pospravljeno, služabniki so mogli iti k zašluženemu počitku in tudi Hana in Lizika odide v svoje sobe.

Z iskrenim poljubom se Lizika poslovi od Hane in še čaka pred svojimi vrti, dokler se Hanina vrata ne zapro. Nato gre v svojo sobo. Zunaj se je že damilo in prvi jutranji mrak predre zastore.

Bilo je dan po družbenem večeru na Altwiese. Dr. Henrik Waren pride pozno popoldne, kot se je dogovoril z Gertom Darlandom, na Herrenberg. Takoj je bil pripeljan v Gertovo pisarno. Prisrono se med seboj pozdravita.

"No, Gert, ali ti je bil sinoči večer kaj všeč?"

"Hvala, izvrstno!"

(Dalej v naslednjem)

Iz slovenskih naselbin.

PRIPRAVE ZA ZABAVO
V BARBERTON, O.

Nas dolgoletni maročnik John Ujčič poroča:

Za pisanje nisem prav posebno zmožen, ker sem bolj vajen rokodelstva, ki ga vršim že dolgo let v tržajniji kemični tovarni. Ko se vrnem z dela domov, primem v roke Glas Naroda in iščem v njem dopisov iz naše naselbine. Pa jih nisem stari prijatelj Frank Troha je bil včasih bolj vnet za pisanje. Menda je vzrok negovega melka nova kara, ki si je jo mabavil.

Vsem rojakom v Barbertonu ter v bližini in daljini okolici razniam, da priredil dne 14. novembra v dvoranji "Demovina" dramski klub Slovenija igro in zabavo. Igro bo režiral znameniti slovenski Antonija Može. Začetek bo tečno ob treh populardnih.

Udeležimo se vsi. Vodstvo dvorane si je mabavilo nov zator, ki bo okras dvorani.

Carolyn Brendinova je delala nekoliko let kot natakarica v nekem stockholmskem restavrantu. To je odlično podjetje v katerem se shaja same inovativne družbe. Med stalne gostje je spadala dolgo časa starejša dama po imenu Graesonova. Stregia ji je vedno Brendinova.

Torej nasvidenje omenjene dne! Posumno se veselimo obiska girardske slovenske naselbine. Pozdrav!

NESREČA V BARBERTONU.

Iz Barberton, O., nam poročajo, da se je Mrs. Jessie Podlipce, ko se je posluževala posebne posede za kuho, budo parila. Ko je cikrila lonec, v kateri se pari jed, je puhična sopara v njo. Oparjena je po vratu in na roki. Sama sreča, da ji ni poskedovalo obraza. Sedaj se zdravi doma. Želim jih, da bi čimprej okrevala.

ROJAK UBIT V RUDNIKU.

Iz Bingham Canyon, Utah, poročajo.

Frank Tavčar, star 42 let in rojen v Javorju nad Škofjo Loko, je bil 21. oktobra ubit v rudniku v bližnjem Copperfieldu. Večja plast skalovja je padla nanj in ga teko potoklka, da je nekaj ur kasneje umrl v bolnišnici. Pokojnik tu nima znaučil svojcev.

RAK, BOLEZEN NAŠIH DNI.

Glavna boleznen naših dni je rak.

To bo v zvezi s prehrano.

Naši predniki niso poznavali umetnih hrani, ki pospešujejo nastajanje raka, preživljali so

škega pokolenja, doma iz St. Louis, Mo.

Doktorju se za pojasmilo iskreno zahvalimo.

DVOJNA POROKA
V DRUŽINI.

V Somerset, Colo., sta bili dve poročki v eni slovenski družini. Viktor Koklič ml. se je oženil z Dorothy Hutchens, njegova setra Sophie Koklič je pa je počila z Georgem Hickson.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. G. Springhill, N. S., Can.: Starši knjig cimano v zalogi. Prihodnji teden bo objavljen v listu seznam knjig, ki smo ih nedavno dobili iz domovine Izbriga bo velika. Pozdrav!

RAZNE VESTI.

NATAKARICI SE JE ŽELJA
IZPOLNILA.

Carolyn Brendinova je delala nekoliko let kot natakarica v nekem stockholmskem restavrantu. To je odlično podjetje v katerem se shaja same inovativne družbe. Med stalne gostje je spadala dolgo časa starejša dama po imenu Graesonova. Stregia ji je vedno Brendinova.

NESREČA V BARBERTONU.

Iz Barberton, O., nam poročajo, da se je Mrs. Jessie Podlipce, ko se je posluževala posebne posede za kuho, budo parila. Ko je cikrila lonec, v kateri se pari jed, je puhična sopara v njo. Oparjena je po vratu in na roki. Sama sreča, da ji ni poskedovalo obraza. Sedaj se zdravi doma. Želim jih, da bi čimprej okrevala.

ROJAK UBIT V RUDNIKU.

Iz Bingham Canyon, Utah, poročajo.

Frank Tavčar, star 42 let in rojen v Javorju nad Škofjo Loko, je bil 21. oktobra ubit v rudniku v bližnjem Copperfieldu. Večja plast skalovja je padla nanj in ga teko potoklka, da je nekaj ur kasneje umrl v bolnišnici. Pokojnik tu nima znaučil svojcev.

RAK, BOLEZEN NAŠIH DNI.

Glavna boleznen naših dni je rak.

To bo v zvezi s prehrano.

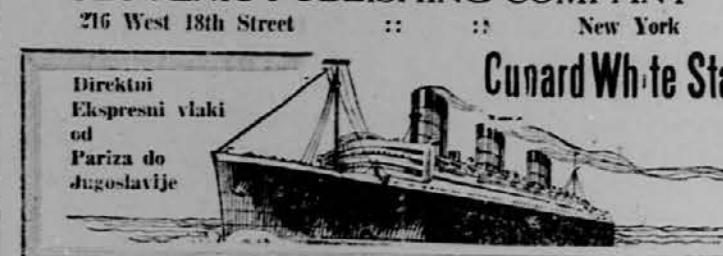
Naši predniki niso poznavali umetnih hrani, ki pospešujejo nastajanje raka, preživljali so

4 BOZICNI IZLETI pod Osebnim
Vodstvom v JUGOSLAVIJO

ODPLUTIA IZ NEW YORK:
BERENGARIA 25. nov.   QUEEN MARY 2. dec.
AQUITANIA 8. dec.   QUEEN MARY 15. dec.

Za vsa navodila se obrnite na:
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street   New York

je bil rak med njimi zato redek pojav.

Pri Indijancih in drugih livačkih narodih ni raka. Divjadi skoraj nikoli ne pogine zavojno raka, dočim je med domačimi živalmi, zlasti psi in mački, umrljivost zavoljena. Napoleon podpisni prist. Profesor utemeljuje svojo teorijo še s 57 drugimi razlogi. Bržkone pa vsi ti razlogi ne bodo mogli spremeniti tega, kar je deslej prešlo v zgodovino o Napoleonovem koncu.

Zanimivi so razlogi, s katerimi Washingtonski učenjak podkrepljuje svoje trditve. Tačno pravi, da je Napoleon banjna hiša, tvrdi Parregaux, Napoleon ček s Sv. Helene zavrnila z utemeljivijo, da Napoleon podpisni prist. Profesor utemeljuje svojo teorijo še s 57 drugimi razlogi. Bržkone pa vsi ti razlogi ne bodo mogli spremeniti tega, kar je deslej prešlo v zgodovino o Napoleonovem koncu.

NEGUŠ ZAHTEVA DESET
TISOČ FUNTOV.

Abesinski neguš je tožil angleško družbo Cable and Wireless Co. pred londonskim sodiščem. Neguš, ki se označuje še vedno za abesinskega cesarja, zahteva od družbe odškodnino 10,000 funтов sterlingov.

Ta vsota predstavlja dohodek brezplačne postaje, ki jo je družba vzdrževala v Addis Abebi, preden so Italijani zasedli Abesinsko glavno mesto. Težba se nslanja na pogodbo, ki sta jo svojčasno sklenila neguš in družba, in ki je urejena brezplačni premet med Adis Abebo in Londonom. Družba odklanja plačilo, ker ga ni dolžna negušu, da je italijski kralj kot novi cesar Abesini že zahteval, naj ta dejanje izplača njemu. Razprava pa se vrnila do dne.

NAPOLEONOV DVOJNIK
NA OTOKU SV. HELENI?

Prof. Geoffrey Goldsmith iz Washingtona je izdal knjigo "Napoleon never at St. Helena", ki nemšča nesliži zbludila toliko pozornosti, ker bi je ne napisal pač tako znan učenjak, kakor je avtor. V knjigi trdi, kakor je razvidno iz naslova, niti več in nič manj nego to, da Napoleon nikoli ni bil na otoku Sv. Heleni.

Goldsmith dokazuje, da je Korzo na tem eteku na domovostni dvorjani, ki je ne priznava, da je ne napisal pač tako znan učenjak, kakor je avtor. V knjigi trdi, kakor je razvidno iz naslova, niti več in nič manj nego to, da Napoleon nikoli ni bil na otoku Sv. Heleni.

Goldsmith dokazuje, da je

Korzo na tem eteku na domovostni dvorjani, ki je ne priznava, da je ne napisal pač tako znan učenjak, kakor je avtor. V knjigi trdi, kakor je razvidno iz naslova, niti več in nič manj nego to, da Napoleon nikoli ni bil na otoku Sv. Heleni.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Pravilno nastava je vredna do 1000 imatcev plavajočih narodov. Pravilno pomeni mesec, drug